7/6012, 6031

GÜNDEME

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300- 526 3771
Konu : Yazılı Soru Önergesi

-4 MART 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M. Başkanlığı'nın 18.02.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13542 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/6012-13542 ve 7/6031-13561 esas no.lu yazılı soru önergeleri T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereğince cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK -1 Önerge Cevabı
(7 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. H. Hüsamettin ÖZKAN)

7/6031

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/6031-13561)

Yazılı basında, "BOTAŞ, vatandaştan izin almadan istimlak yapacak" başlıklı bir haber yayınlanmıştır,

Habere göre; Mavi Akım kapsamında alınacak 16 milyar metreküp doğalgazın tüketilmesi gerekeceğinden, alt yapının hazırlanması için 57 ilde vatandaşın onayı alınmadan arazilerinin kamulaştırılacağı belirtilmektedir.

Soru 1 :

Mavi Akım doğal gaz boru hattı tamamlandıktan sonra, ithal edilecek tüm doğalgazın yıllar itibariyle dağılımı ve metreküp fiyatı nasıl olacaktır?

Cevap 1 :

Mavi Akım doğal gaz boru hattı vasıtasıyla Rusya Fedarasyonu'ndan 25 yıl süreyle ithal edilecek doğal gazın yıllar itibarıyla miktarı aşağıda verilmektedir.

Yıllar	Miktar
2002	2 Milyar m^3
2003	4 Milyar m^3
2004	6 Milyar m^3
2005	8 Milyar m^3
2006	10 Milyar m^3
2007	12 Milyar m^3
2008	14 Milyar m^3
2009 ve sonrası	16 Milyar m^3

Soruda talep edilen metreküp fiyatları dünya genelindeki uygulamalarda da olduğu gibi anlaşmalar gereği üçüncü şahıslara açıklanamamaktadır.

Soru 2 :

İthal edilen doğal gazın tüketilmesinde ihtiyaç duyulacak abone sayısı ne kadardır? Önümüzdeki yıl, Mavi Akım doğal gaz boru hattı tamamlandığı zaman, gazın kullanılmasında gerekli olan fiziksel şartlar hazır olacak mıdır?

Cevap2 :

Halihazırda Sanayi, Elektrik ve Dağıtım Şirketi olmak üzere 308 Adet Sözleşmeli Müşterisi, 90 adet gaz verilmesi muhtemel doğal gaz sanayi müşterisi bulunmaktadır. Mavi Akım Projesi kapsamındaki Samsun-Ankara Doğal Gaz Ana İletim Hattı güzergahında bulunan Samsun, Çorum ve Kırıkkale illerindeki OSB ve Sanayi Tesislerine doğal gaz arzına ilişkin bölge dağıtım hatlarının ihalesi, BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün Dağıtım Hattı İhalesi kapsamında yapılmış olup, bu bölgede 2002 yılı sonu itibariyle gaz kullanımı mümkün olacaktır. Diğer taraftan Samsun-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı mevcut boru hatlarına Ankara'da bağlanmış olacağından teknik imkanlar çerçevesinde bu hatların güzergahındaki müşterilere de doğal gazın ulaştırılması mümkün olacaktır.

Soru 3 :

Gelecek doğal gazın tüketiminde bir sıkıntı ortaya çıkarsa, alınan doğalgaz nasıl ve ne şekilde muhafaza edilecektir. Konuya ilişkin doğal gaz depoları hazırlık çalışmalarınız bulunmakta mıdır?

Cevap 3 :

Gelecek doğal gazın tüketiminde bir sıkıntının ortaya çıkması beklenmemektedir. Alınan doğal gaz Türkiye'nin tüketimine sunulacaktır. Doğal gazın depolanması kışın meydana gelen konut tüketim artışlarını dengelemek içindir. Konutların doğal gazı çoğunlukla kışın tüketmeleri nedeniyle, kışın tüketilecek doğal gaz, yazın yeraltı depolarına konulacak olup kışın da tüketilecektir. Bu nedenle de mevsimsel esneklikleri dengelemek amacıyla doğal gaz depoları hazırlık çalışmaları bulunmaktadır. Doğal gazı yeraltında depolamak için BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce yürütülen projeler aşağıda belirtilmektedir.

1- Kuzey Marmara ve Değirmenköy Doğal Gaz Yeraltı Depolama Projesi :

TPAO Genel Müdürlüğü ile BOTAŞ Genel Müdürlüğü arasında, 21.07.1999 tarihinde orijinal rezervuar kapasitesi 3.7 BCM olan K. Marmara (Silivri) doğal gaz sahasının ileride depo olarak kullanılması amacıyla "Doğal Gaz Depolama ve Yeniden Üretim Hizmetleri" sözleşmesi imzalanmıştır.

Bu anlaşmaya göre; TPAO, rezervuar içerisindeki gazın 1.648 BCM'lik bölümünü üretmeyecek olup, bu gaz depoda yastık gaz fonksiyonunu görecektir. BOTAŞ Genel Müdürlüğü bu yastık gaza karşılık gelen ödemeyi TPAO Genel Müdürlüğü'ne 7 yıl içerisinde ödeyecektir. Söz konusu depoya 1.3 Milyar m^3 doğal gaz depolanacaktır.

Buna bağlı olarak aynı sözleşme kapsamında, Değirmenköy sahasının depoya dönüşümü de gerçekleştirilecek ve deponun işletme gazı kapasitesi 300 Milyon m^3 olacaktır. Yüzey tesisleri aynı yerde kurulacak ve tesisin toplam yıllık işletme gazı kapasitesi 1.6 BCM olacaktır.

TPAO Genel Müdürlüğü, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ile yaptığı sözleşmeye göre; mühendislik çalışmalarını tamamlamış olup, inşaat ihalesine çıkmıştır. Halen, ihale değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. Depolama tesisinin 2005 yılında hizmete alınması planlanmaktadır.

2- Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama Projesi :

Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama Projesi Mühendislik ve Müşavirlik İhalesi çalışmaları sonucunda, BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından en uygun teklifi veren PLE/PODZEMGAZPROM/ENVY Konsorsiyumu ile 20 Temmuz 2000 tarihinde Sözleşme imzalanarak çalışmalara başlanmıştır. Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama sahasında 73 km^2'lik bir alanda 3-D sismik çalışmaları tamamlanmış, elde edilen verilerin ve eski kuyu bilgilerinin ışığında sondaj yapılacak yerler belirlenerek 1500 metre derinlikte iki araştırma sondajı yapılmıştır. Sondajlardan alınan karotlar üzerinde laboratuvar test ve deneyleri yapılmıştır. Proje ile ilgili halen ön fizibilite hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

3- Tarsus Doğal Gaz Yeraltı Depolama Projesi :

Türkiye Şişecam Soda Sanayii A.Ş.'nin Mersin'de kurulu bulunan Soda Tesisleri'nin hammadde temini için işletmekte olduğu tuz yataklarının, ileride doğal gaz depolama amaçlı kullanılabilirliği ve bu doğrultuda gerek BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün gerekse Soda Sanayii A.Ş.'nin amaçlarına göre, Şişecam Soda Sanayi A.Ş.'nin danışmanı olan Chemkop (Polonya) Firmasına bir Ön Fizibilite hazırlatılmıştır.

Çalışmaya göre; bir taraftan kaverna oluşturulurken, diğer taraftan çıkarılan tuzlu su, boru hattı vasıtasıyla Şişecam Soda Sanayi'nin tesislerine gönderilerek proses edildikten sonra, camın ham maddesi olan soda elde edilecektir. Bu projeyle ilgili olarak Şişecam Soda Sanayi'ne bir protokol taslağı gönderilmiş olup, henüz cevap alınamamıştır.

Soru 4 :

Doğal Gaz fiyatlarının yüksek olması sebebiyle gaz verilmesi düşünülen 57 ilden, beklenen talep gelmez ise, doğal gazın kullanımını cazip hale getirecek ne gibi formüller düşünülmektedir?

Cevap 4 :

Halen inşaat çalışmaları devam eden Samsun-Ankara Doğal Gaz İletim Hattı ile Karacabey-İzmir Doğal Gaz İletim Hattı ile, İran'dan gaz alımına başlanmış olan Doğu Anadolu Doğal Gaz İletim Hattı'ndan I. Etapta 18 ile gaz verilecek olup; Kemalpaşa, Torbalı, Pınarbaşı, Çiğli, Aliağa, Bilecik, Kütahya, Uşak, Manisa, Turgutlu, Akhisar, Balıkesir, Susurluk, Konya, Karaman, K.Ereğli, Kırıkkale, Polatlı, Kırşehir, Aksaray, Niğde, Kayseri, Sivas, Samsun, Çorum bölgelerindeki Sanayi tesisleri ile Organize Sanayi Bölgelerine (OSB) gaz arzı için Dağıtım-Bağlantı Hattı yapım ihalesi yapılmış olup, bu bölgelere 2002 yılı sonunda gaz verilebilecektir. Bu kapsamda söz konusu bölgelerde faaliyette bulunan 44 adet sanayi tesisi ve 21 adet OSB ile Doğal Gaz Satış Sözleşmesi imzalanma aşamasına gelinmiştir,

Şehirlerde doğal gaz kullanımına biran önce geçilmesindeki gecikme, doğal gaz fiyatlarından ziyade bu şehirlerde dağıtım yapacak şirketlerin henüz belirlenip faaliyete geçmemesinden kaynaklanacaktır. Bu nedenle, şehir dağıtım şirketlerinin biran önce belirlenip bu şirketlerin yatırım yapmalarını ve tüketicinin doğal gaza geçiş yatırımlarını teşvik edecek ve destekleyecek önlemler almak önem arzetmektedir.

Soru 5 :

Doğal Gaz alımları peşin mi, taksitle mi yoksa ileriye dönük borçlanma şeklinde mi olacaktır? Doğal gazda, dünya piyasaları nazarı dikkate alınarak zaman içerisinde pazarlık usulü ile fiyatları düşürme ya da yükseltme imkanı var mıdır?

Cevap 5 :

Doğal gaz alımları peşin olacaktır. Doğal gaz alım satım anlaşmalarında, çeşitli kriterleri göz önüne alarak taraflara periyodik fiyat revizyon talep hakkı verilmektedir. Belirtilen kriterlerin oluşması halinde alıcının fiyatın indirilmesi yönünde satıcının da fiyatın artırılması yönünde talepte bulunma hakkı vardır.

Soru 6 :

Basın haberinde, "BOTAŞ vatandaştan izin almadan istimlak yapacak" ifadesi yer almaktadır. BOTAŞ'ın böyle bir yetkisi var mıdır?

Cevap 6 :

Bilindiği üzere kamulaştırma: Devlet ve Kamu Tüzel kişiler tarafından kamu yararı için gerekli özel kişilere ait taşınmaz malların ve kaynakların kanunla gösterilen esas ve usullere göre yetkili organlarca verilen karar uyarınca ve parası peşin ödenerek mülkiyetin alınması veya irtifak hakkının kurulmasıdır.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce yapılan kamulaştırmalarda yetkili organlardan alınan Kamu Yararı Kararı çerçevesinde 4650 sayılı Kanun ile değişik 2942 sayılı kamulaştırma Kanunu'nun hükümleri çerçevesinde kamulaştırma işlemleri yapılmaktadır Buna göre Kamulaştırma Kanununun 8. Maddesi gereğince öncelikle rıza-i alım yapılabilmesi için taşınmazı kamulaştırılan vatandaşlarla pazarlık yapılmaktadır. Bedelle anlaşma sağlanamaz ise kanunun 10. Maddesine göre bedel tespiti ve tescil amacıyla Asliye Hukuk Mahkemelerinde BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce davalar açılmaktadır.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce gerçekleştirilecek olan doğal gaz boru hatlarının bir an önce yapılarak doğal gaz kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla Kamulaştırma Kanunu'nun uygulanmasına yönelik olarak 13.12.2001 tarih 2001/3523 Karar Sayısı ile Bakanlar Kurulu'nca karar verilmiş ve 17 Ocak 2002 tarih ve 24643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu karar BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce yapılacak kamulaştırmalarda Kanunun 27. Maddesinde düzenlenen "Acele Kamulaştırma" yolunun kullanılmasına yöneliktir.

Acele Kamulaştırma başlığını düzenleyen Kanun'un 27. Maddesinde; "3634 Sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu'nun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Bakanlar Kurulu'nca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda gerekli olan taşınmaz malların kamulaştırılmasında kıymet takdiri dışındaki işlemler, sonradan tamamlanmak üzere ilgili idarenin istemiyle mahkemece 7 gün içinde o taşınmaz malın 10. Madde esasları dairesinde ve 15. Madde uyarınca seçilecek bilirkişilerce tespit edilecek değeri, idare tarafından mal sahibi adına 10. Maddeye göre yapılacak davetiye ve ilanda belirtilen bankaya yatırılarak o taşınmaz mala el konulabilir" hükmüne yer verilmiş olup, söz konusu kamulaştırma işlemleri, BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce Kanunda belirtildiği çerçevede yapılmaktadır.